

Fróðskaparsetur Føroya
University of the Faroe Islands

Søgu- og samfelagdeildin
Department of History and Social Sciences

2139.16 Samfelagsástøði – skrá heyst 2018

Undirvísari: Olga Biskopstø (OB)

Nær: Týsdag kl. 10-12

Høli: 1, 4. Hædd

Tíðarskeið: 28. august- 11. desember 2018

Skrivlig heimauppgáva, nærri kunning kemur seinni

Bók at keypa: Anthony Elliott, Charles Lemert, Itroduction to Contemporary Social Theory, 2014. Og Heini Andersen og Lars Bo Kaspersen, Klassisk og moderne samfundsteori 2013.

Aðrir tekstir, ið tit fáa á Moodle:

Greinar úr: Patrick Baert and Filipe Carreira Da Silva: Social Theory in the Twentieth Century and Beyond, 2010. Og Anathony Giddens og Philip W. Sutton, Introductory Readings 3RD Edition, Sociology 2010, umframt aðrar viðkomandi greinar, tit fáa leypandi.

Tímarnir verða skipaðir við framløgum, temaarbeið, bólkaarbeiði og kjaki.

Um tit hava spurningar eru tit væl komin at skriva til: olgab@setur.fo ella ringja 292592

Tími og dagur	Innihald	Lesnaður	Undirvísari
2: Týsdag 28.aug. KL. 10 – 12	<p>Fyrst fáa tit kunning um samlaðu skeiðsgongdina, heimauppgávu og próvtøku.</p> <p>-----</p> <p>Skeiðið hevur til endamáls, at geva tykkum eina holla fatan av klassiskari og modernaðari samfelagsástøði. Við hesum er eisini sagt, at tit skulu læra, at meta um, og vera kritisk.</p> <p>Fyri at náa hesum máli, er valið fallið á bókina hjá Elliot og Lemmert, sum vit koma at brúka, sum tann “reyða tráðin” í gongdini fram í móti einari fatan av nýmótans samfelagnum, sæð í mun til klassiska og modernaða samfelagsástøði. At stuðla undir, og tryggja breidd í tilfarinum, brúka vit bókina hjá Andersen og Kaspersen, umframt annað útflyggjað tilfar.</p> <p>Vit koma at viðgera:</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap.1, s.1-16</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 1, s.11-24</p>	OB

	<ul style="list-style-type: none"> • Hvat liggur í hugtakinum samfelagsástøði? • Um sambandið millum individ og samfelag? • Hvussu sambinda vit samfelagið við samfelagsástøðið? • Hvat er klassisk samfelagsástøði? • Hvørji lykklahugtøk eru knýtt at nútíðar samfelagsástøði?		
2: Týsdag 4. sep. KL. 10 – 12	<p>Týdningurin av klassiskari ástøði í 21. øld.</p> <p>Vit tosa um nútímans samfelagið og avbjóðingar við m.a. sosialum ójavnnað og lítisgering av ávísingum samfelgsbólum, um skelkandi hendingar og sorgarleikum í okkara samfélagi, ið fáa okkum at undrast ella øtast. Við ástøðið hjá m.a. Marx, Weber, Durkheim og Freud, seta vit hesar spurningar í perspektiv, og kjaka m.a. um samfelagið hevur flutt seg aðrar vegir, enn klassiska ástøðin vísir á. Um býti í klassar og sosialan ójvnað.</p> <p>Vit spyrja eisini um McDonnald-mentanin hevur flutt seg útum matstovuna, og hyggja nærri at Weber og hansara lýsing av hugtakinum Kapitalisma.</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap.2, s.17-38</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap.2.3.4.5.6.7 s. 37-127.</p> <p>Giddens og Sutton: (upprunatekstur) The Spirit of Capitalism, Max Weber s. 109-111.</p>	OB
3: Týsdag 11. sept. KL. 10 – 12	<p>Frankfurtarskúlin – sum kritisk ástøði.</p> <p>Vit tosa um lívsstíl og brúkarasamfelagið, og hvussu vit allýsa hugtøk sum nøgdsemi og frælsi. Kann tað hugsast, at altráanin eftir at samfelagið veitir tænastr, kann fáa ein annan virknað, enn tann, ið ætlanin er, og kann hugsast at tað í samfelagnum er ein ótti fyri frælsi?</p> <p>Vit kjaka hesar spurningar við støðið í samfelagsástøðið, ið m.a. Frankfurtarskúlin stóð fyri. Her er talan um ástøðingar sum Horkheimer, Adorno og Marcuse.</p> <p>Vit seta m.a. spurningar, sum: Kann kúgan, brúgast sum politiskt amboð, í okkara frísinnaða samfelag? Merkir kritisk ástøðið, eisini at hon er kritisk móttøgis ástøðið?</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 3, s.40-67</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 10, s. 179-195</p> <p>Tit fáa útflyggja aktuelt tilfar, ið er viðkomandi fyri kjakið?</p>	OB

<p>4: Týsdag 18. sept KL. 10 – 12</p>	<p>Amerkansk Pragmatisma.</p> <p>Sum partur av tí “reyða” tránum, fara vit at hyggja at Amerkanskari Pragmatismu. Hetta gera vit, tí hon hevur ein rímiliga stóran leiklut m.a. í kjakinum um sosiologiska metodologi og vísindaástøði, og annars í skapanini av øðrum hugtøkum. Tað eru ástøðingar í dag, sum byggja víðari á pragmatiskuna, eitt nú Habermas, ið vit viðgera seinni.</p> <p>Vit hyggja at Pragmatisku í mun til m.a. symbolismu, mál, sjálvsfatan, o.a. og koma inn á ástøðið hjá William James, Charles Sanders Peirce, John Dewey, Jane Addams, Georg Herbert Mead og Herbert Blumer.</p> <p>Til síðst spyrja vit, í hvønn mun henda ástøði kann knýtast til ítøkilig føroysk viðurskiftið, m.a. til í samban við sum “øll” og “hini”?</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 4, s.68-93</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 8, s.139-151</p> <p>Tit fáa útflyggja aktuelt tilfar, ið er viðkomandi fyri kjakið?</p>	<p>OB</p>
<p>5: Týsdag 25. sept. KL. 10 – 12</p>	<p>Ávegis samanumtøka.</p> <p>Vit fara at arbeiða ítøkiliga við spurningum, ið viðkoma bygnaðin av samfelagnum, við støði í tilfarinum vit hava verið ígjøgnum. Vit seta spurningar sum:</p> <p>Tað rationella valið, og ynski um tað best møgulig úrslitið.</p> <p>Um at taka ábyrgd av sínum handlingum og lívsførslu tá viðurskifti uttanífrá treyta møguleikar.</p> <p>Um sambandið millum tað materiella og menniskja, og at menniskja í gjøgnum sínar gerðir veruleikagerð sína veru.</p> <p>Vit koma eisini inn á avmagt og fremmandagerin, og seta hetta inn í samfelagsástøðilig sjónarhorn.</p>	<p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 9 (155-178) kap. 13. 14. og 15, s.251-312.</p> <p>Tit fáa útflyggja aktuelt tilfar, til bólkaraðið.</p>	<p>OB</p>
<p>6: Týsdag 2. okt. KL. 10 – 12</p>	<p>Strukturalisma.</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 5, s.99 – 131</p>	<p>OB</p>

	<p>Vit fara at hyggja nærri at Strukturalismu sum samfelagsliga ástøðið, og flyta okkum frá teimum málvísindaligu reglunum til strukurar í sosialum, mentanarligum og politiskum samanhøgum. Vit seta okkum inn í ástøðið hjá Lévi Strauss, Durkheim, Mauss, Barthes og Foucault, og kritikk av hesum somu.</p> <p>Brúk av symbolum/ímyndum er eisin sjónlig í m.a. móta, filmi, forbrúk, mytum o.s.fr. kann hetta setast inn í ein samfelagsvísindaligan samanhøg?</p> <p>Vit tosa um “signal-virði” í hvønn mun, eru vit sum samfelagsborgarar við til at skapa slík virði?</p> <p>Vit viðgera individualismu og nationalismu, í mun til mentan og meining hjá einstaklinginum, og spyrji, um tit hava uppliva støður, har tit eru noydd at viðurkenna ella góðkenna mentanarligar normar?</p>	<p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 16 og 17. s. 313-364 Baert & Da Silva 2010. S. 12-42</p>	
<p>7: Týsdag 9. okt. KL. 10 – 12</p>	<p>Struktur, funktion og mentan.</p> <p>Vit viðgera bygnaðin í sosialum virkseimi, og spyrja m.a. hví bera fólk seg at, sum tey gera. Vit hyggja í hvønn mun sigir, skikkir, mentan og sosialar skipanir evnað samfelagsligar karmar. Hetta gera vit við støði í hugtakinum strukturell funktionalisma og teimum modellum, ið eru ment í hesum sambandi.</p> <p>Teir ástøðingar, ið mynda hetta evnið eru m.a. Pearsons, Merton, J.C.Alexander.</p> <p>Vit fara at tosa um, í hvønn mun tað ber til at avdúka ella síggja tað sum liggur aftanfyrir mynstur, atburð og leiklutir, og kunnu vit síggja samfelagið, sum eina organismu har einstøku partarnir í samfelagnum spæla hvør sín leiklut? (Funktiónir inni í struktúrinum)</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 6, s. 133 - 152</p> <p>Baert & Da Silva, 2010: Kap. 2, 52-87</p> <p>Tit fáa útflyggja aktuelt tilfar, ið er viðkomandi fyri kjakið?</p>	<p>OB</p>

Vika 42 Heystfrí			
8: Týsdag 23. okt. KL. 10 – 12	<p>Post – strukturalisma og “The Interaction Order”.</p> <p>Í hesi leksjónini hyggja at at viðurskiftum lýst m.a. við ástøðini hjá m.a. Lecan, Altusser og Derrida.</p> <p>M.a. um hvussu Lecan evnið sum: umtókt ungdómsmentan, pop og tónleika mentan, sjónvarp og internet nýtslu, inn í ein skipaðan samanhang.</p> <p>Vit kom inn spurningin um fundamentalistiskar ideologiir, rasismu, nationalismu og “exenophobia”, og hvat teir bólkar, ið verða driðnir at hesum hava sum grundgeving?</p> <p>Strukturalisman viðger sínamillum ávirkan av nógvum viðurskiftum í millum menniskju og samfelag.</p> <p>Vit fara at viðgera hesa interaktión við støði í ástøði hjá Riceman, Goffman og Garfinkel, men hyggja eisini at hesum í mun til sosiala samhandlings ástøði, har m.a. Chutz, Berger og Lucmann eru umboðaðir.</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 7 og 8, s. 157 - 203</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 12 og 217-251.</p> <p>Tit fáa útflyggja aktuelt tilfar, ið er viðkomandi fyri kjakið?</p>	OB
9: Týsdag 30. okt. KL. 10 – 12	<p>Moderna samfelagsástøði og “Theory of strukturation”.</p> <p>Okkara gerandislív er ofta merkt av ynskinum, at skapa okkum og okkara nærmastu best møguligar karmar. Men vit vita eisini, at hetta ikki er uttan ávirkan frá tí nærumhvørvið vit eru partur av.</p> <p>Við ástøðini hjá Giddens, Bourdieu og Bauman, seta vit okkum inn í hugtøk sum modernitet, habitus og “the question of taste”.</p> <p>Vit kjaka spurningin um, í hvør mun okkara gerandis atburður, rutinur og kunnleiki, eru við til at “reprodusera” strukturarnar í samfelagnum?</p>	<p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 18 (365-385), 22 (453-468) 23 (469-330).</p> <p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 9, s. 206 – 230</p>	OB

<p>10: Týsdag 6. nov. KL. 10 – 12</p>	<p>Vald, vitan og kritisk ástøði.</p> <p>Her er høvuðsevnið, týdningurin av vald og vitan. Vit viðgera evnið við støði í ástøði hjá Mills, Gouldner, Smith og Haravay og Collins.</p> <p>Vit koma í gjøgnum tilfar, ið viðger vald í form av vitan og struktúrum. Vald í form av kritiskum samskifti, vald sæð úr einum feministiskum sjónarhorni. Síðani flyta vit okkum til kjakið um demokrati og viðger hetta úr sjónarhornum hjá m.a. Habermas, Honneth, Luhmann og Elias.</p> <p>Vit viðgera spurningin um, nýggj IT-tøkni og samskiftið ávirkar demokratiskar mannagongdir, og í hvønn mun kjak kann føra til rationalitet og broyting?</p> <p>Føroyar eru partur av altjóða samfelagnum, men kunnu vit seta spurningin um støðuna hjá Føroyum, sum partur av Danmark, inn í ástøðina um vald og vitan.</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 10 og 11 s. 232 - 283</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 19, 20 og 21 (387-452)</p>	<p>OB</p>
<p>11: Týsdag 13. nov. KL. 10 – 12</p>	<p>Feminisk og post-feminismu ástøði.</p> <p>Vit hyggja at feminismuni í 70´unum, og hugtøkum sum t.d. javnrættindi, móðurskap, reproduktiión og “feminine imagenary”. Tey sum umboða hesar tekstir eru m.a. Mitchell, Dinnerstein, Chodorow, Kristeva og J.Butler.</p> <p>Vit viðgera eisini sosialan mismun, við støði í teksti hjá m.a. Bottero, Beauvoir, P.H.Collins og Crompton.</p> <p>Vit skulu kjaka, hvussu vit skilja feminismu og post-feminismu, og í hvønn mun verandi samfelagsbygnaður og skipanir taka í móti og rúma tann kritikk, ið feminisman hevur borðið fram á torg.</p> <p>Hvussu langt eru vit komin í spurninginum um eitt javnstøðugt samfelag?</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 12, s. 285 – 318</p> <p>Giddens og Sutton 2010: Social Inequality, s. 135 – 167.</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 34 s. 726-749.</p>	<p>OB</p>

<p>12: Týsdag 20. nov. KL. 10 – 12</p>	<p>Statir og ein moderna heimsskipan. Globalisering.</p> <p><i>Hendan leksjónin byrjar við, at tit verða kunnað um, og fáa handað tykkara heimauppgávu.</i></p> <p>Vit viðgera spurningin um sosialar rørslur, statin og tað modernaðu heimsskipanina. Hetta eru stórir spurnngar, ið vit lata Tilly, Skocpol og Wallerstein, seta okkum inn í.</p> <p>Við støði í teirra ástøðið, viðgera vit spurningar sum netverksamfelaðið, globalisering og “nýggja” individualismu, mobilitet og tað ávirkan hetta hevur á samfelagsskipanir. Vit viðgera hugtøk sum “alheimssamfelaðið” “amerikanisering” “vesternization” umframt Castell’s ávísing til hugtakið “center-less”.</p> <p>Í hvønn mun er hugtakið statur framvegis intakt?</p>	<p>Elliott & Lemert 2014: Kap. 14 og 15, s. 363 – 422</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap. 32 og 33 s. 675-726</p>	<p>OB</p>
<p>13: Týsdag 27. nov. KL. 10 – 12</p>	<p>Tað rationella valið til ný-industrialismu.</p> <p>Hvat er tað fyri eitt samfelag, ið vit eru ávegis til? Nøkur vilja meina, at samfelaðið mennist í mun til okkara ynski um vælferð og tøkniliga menning. Onnur síggja eitt samfelag í stagnatió, serliga hvat viðvíkir umhvørvi, normun og virðum.</p> <p>Vit viðgera tekstir, ið umrøða rationalitet sum eitt val. Vit hyggja at hugtakinum “game theory”, og ný-industrialisering, og við støði í kjakinum hjá D.Bell um post-industrialismu, flyta vit okkum til Simmel og Sennet “The fall of the public man” og víðari til Baudrillard, ið tosar um “hyperrealitet”.</p> <p>Útfra tilfarinum, meta vit um hugtøk sum “seinmodernaða”, “rissiko- og netverkssamfelaðið”, og hvat vit skulu skilja við hesum.</p>	<p>Baert & Da Silva, 2010: Kap. 4, s. 125 – 152</p> <p>Andersen & Kaspersen 2013: Kap.29 s. 603–647.</p> <p>Tit fáa útflýggja aktuelt tilfar, ið er viðkomandi fyri kjakið?</p>	<p>OB</p>

14: Týsdag 4. des. KL. 10 – 12	Tann fagri nýggi heimurin Vit taka samanum og hyggja at samfelagsstøðið, frá “Arestoteles til nútímans samfelagsástøði” og meta um tey hugtøk og tankar, ið hava verið og eri um samfelagið. Vit hyggja at hesum, í mun til menniskja, ið livir og virkar í samfelagnum. Vit tosa um hugtøk sum “tann globali býurin” og “flótandi modernitetur” umframt “rissiko samfelagið (Beck), og “the fall of the public man”- og hvar hetta førir okkum? Er tann samfelagsástøðið, ið er ment seinastu 100 árin, og meira, framvegis haldgóð, at megnar hon, at tulka nýggjar stöður?	Baert & Da Silva, 2010: Kap. 8 og 9, s. 248 – 305 Andersen & Kaspersen 2013: Kap.26 s. 751-770	OB
15: Týsdag 11. des. KL. 10 – 12	At brúka samfelagsástøði í verki. Vit brúka hesa leksjónina til at samla upp, og eftirkannað, í hvønn mun tað tilfar, ið er umrøtt frammanundan, ger tykkum før fyri at greina og tulka samfelagsstøður, við brúk av samfelagsástøði? Í hvønn mun, hava tit fingið svar uppá vantanir tit høvdu til hetta fakið? Spurningar og kjak – í mun til yvamál.	Tilfar verður útvega.	OB
Próvtøka .	<i>Nærri kunning kemur seinni</i>		

Próvtøka: (nærri kunning um tíðspunkt kemur seinni)

Munnlig próvtøka við støðið í bundnari skrivligari heimauppgávu, og øllum pensum. Uppgávan skal skrivast einsæris og vera í mesta lagi 3.500 orð – keldulisti og notur ikki íroknað. Evnið skal liggja innanfyri pensum og verður orðað av tí lesandi í samráð við undirvísaran. Uttansseturs próvdøming eftir 7 talsstiganum.